

Total No. of Printed Pages—5

5 SEM TDC SNSH (CBCS) C 12

2022

(Nov/Dec)

SANSKRIT

(Core)

Paper : C-12

(Sanskrit Grammar)

Full Marks : 80
Pass Marks : 32

Time : 3 hours

The figures in the margin indicate full marks
for the questions

SECTION—A

(General Introduction to Vyākaraṇa)

(Marks : 25)

1. (a) Write very short answers of the following
as directed : 1×2=2

(i) Who is the author of *Laghusiddhānta-
kaumudī*?

(ii) _____ संहिता।

(Fill in the blank)

(Turn Over)

(2)

(b) Define and illustrate any *three* of the following : $3 \times 3 = 9$

विभाषा ; गुण ; उपधा ; अव्यय ; सम्प्रसारण ; प्रयत्न ।

2. (a) Join or disjoin any *six* of the following : $1 \times 6 = 6$

अत्र + आसीत् ; इत्याह ; वाक् + मय ; नमस् + करोति ; अन्वेषणम् ; महीन्द्रः ; शे + अयनम् ; भवनम् ; नरोत्तमः ; उपेन्द्रः ।

(b) Explain with example any *two* of the following Sūtras : $4 \times 2 = 8$

इको यणचि ; वृद्धिरेचि ; आद् गुणः ; सर्वत्र विभाषा गोः ; एचोऽयवायावः ।

SECTION—B

(Natvaidi and Śatvaidhi)

(Marks : 15)

3. (a) Explain with illustration any *two* of the following Sūtras : $4 \times 2 = 8$

रषाभ्यां नो णः समानपदे ; एकाजुत्तरपदे णः ; इण् कोः ; गवियुधिभ्यां स्थिरः ।

(3)

(b) Explain the cause for change of 'स' to 'ष' (any two) : $3 \frac{1}{2} \times 2 = 7$

नरेषु ; सुषेणः ; परिष्कारः ; अनुष्ठानः ; निषेवते ; सुषुप्तिः ।

SECTION—C

(Declension of Noun, Pronoun and Roots)

(Marks : 15)

4. (a) Decline the following in all numbers (वचन) (any five) : $1 \frac{1}{2} \times 5 = 7 \frac{1}{2}$

(i) बालक in सप्तमी

(ii) ऋषि in तृतीया

(iii) आत्मन् in प्रथमा

(iv) विद्युत् in षष्ठी

(v) नारी in पञ्चमी

(vi) युष्मद् in तृतीया

(vii) इदम् (पुं०) in चतुर्थी

(viii) पितृ in द्वितीया

(ix) मति in षष्ठी

(4)

(b) Conjugate the following roots in all numbers
(any five) : $1\frac{1}{2} \times 5 = 7\frac{1}{2}$

- (i) $\sqrt{\text{गम्}}$ in लृट् प्रथम पुरुष
- (ii) $\sqrt{\text{कृ}}$ in विधिलिङ् उत्तम पुरुष
- (iii) $\sqrt{\text{सिक्}}$ in लृट् मध्यम पुरुष
- (iv) $\sqrt{\text{ह}}$ in लृट् प्रथम पुरुष
- (v) $\sqrt{\text{वस्}}$ in लृट् उत्तम पुरुष
- (vi) $\sqrt{\text{शी}}$ in लृट् प्रथम पुरुष
- (vii) $\sqrt{\text{लभ्}}$ in लृट् मध्यम पुरुष
- (viii) $\sqrt{\text{विद्}}$ (सत्तायाम्) in लृट् प्रथम पुरुष
- (ix) $\sqrt{\text{नी}}$ in लोट् प्रथम पुरुष

SECTION—D

(Kāraṅgaprakaraṇa and Samāsaprakaraṇa)

(Marks : 25)

5. (a) Explain the following Sūtras (any two) : $4 \times 2 = 8$

- (i) भीत्रार्थानां भयहेतुः
- (ii) कर्तुरीप्सिततमं कर्म
- (iii) येनांगविकारः
- (iv) सम्प्रदाने चतुर्थी

(5)

(b) Account for case-ending of the following
underlined words (any six) : $1 \times 6 = 6$

- (i) बालकः लेखन्या लिखति।
- (ii) अहं मित्रेण सह भ्रमितुं गतवती।
- (iii) छात्रेषु रामः श्रेष्ठः।
- (iv) विष्वक्षोऽपि सम्बर्ध्य स्वयं छेत्तुमसाम्प्रतम्।
- (v) राजा आसनात् प्रेक्षते।
- (vi) बालिका हर्षात् नृत्यति।
- (vii) अहं जोरहाटनगरीम् उपवसामि।
- (viii) गोषु कृष्णा बहुक्षीरा।

(c) Name and expound the compounds of any
two of the following : $1\frac{1}{2} \times 2 = 3$

दुर्भिक्षम् ; हृषीकेशः ; धनञ्जयः ; हरिहरौ ; सप्तर्षिः ;
महाराजः।

(d) Explain with illustration the following Sūtras
(any two) : $4 \times 2 = 8$

चार्थे द्वन्द्वः ; तत्पुरुषः समानाधिकरणः ; उपमानानि
सामान्यवचनैः ; संख्यापूर्वो द्विगुः ; पञ्चमी भयेन।
